

1ε'

Διεθνής Επιστημονική Συνάντηση
του Τομέα ΜΝΕΣ

**Περάσματα, μεταβάσεις,
διηλεύσεις: όψεις μιας λογοτεχνίας
εν κινήσει**

Μνήμη Δ.Ν. Μαρωνίτη (1929-2016)

**1-4 Μαρτίου 2017
Θεσσαλονίκη**

ΚΕΔΕΑ, Αμφιθέατρα 1 & 3

Χορηγοί

Τμήμα Φιλολογίας Α.Π.Θ.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ.

1Ε' Διεθνής Επιστημονική Συνάντηση

Περάσματα, μεταβάσεις, διελεύσεις: όψεις μιας λογοτεχνίας εν κινήσει

Μνήμη Δ.Ν. Μαρωνίτη (1929-2016)

Επιστημονική Επιτροπή

Πρόεδρος:

Λίζυ Τσιριμώκου, Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ.

Αντιπρόεδρος:

Μίλτος Πεχλιβάνος, Freie Universität, Berlin

Μέλη:

Marina Brownlee, Princeton University

Κώστας Γιαβής, Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ.

Γιώργος Καλλογεράς, Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας
και Φιλολογίας, Α.Π.Θ.

Μαριλίζα Μπτσού, École Pratique des
Hautes Études, Paris

Μαίρη Μικέ, Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ.

Ιωάννα Ναούμ, Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ.

Αλεξάνδρα Ρασιδάκη, Τμήμα Γερμανικής
Γλώσσας και Φιλολογίας, Α.Π.Θ.

David Ricks, King's College, London

Μιχάλης Χρυσανθόπουλος,

Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ.

Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδρος:

Μιχάλης Χρυσανθόπουλος

Αντιπρόεδρος:

Μαίρη Μικέ

Γραμματέας:

Ιωάννα Ναούμ

Ταμίας:

Κώστας Γιαβής

Μέλος:

Λίζυ Τσιριμώκου

1Ε' Διεθνής Επιστημονική Συνάντηση

Τετάρτη 1 Μαρτίου 2017

ΚΕΔΕΑ, Αμφ. 1

17.00 ΕΝΑΡΞΗ

17.15

Χαιρετισμοί από τις πανεπιστημιακές και δημοτικές αρχές

Α' Συνεδρία: Για τον Δ.Ν. Μαρωνίτη

Πρόεδρος: Μαίρη Μικέ

17.45 Αφιέρωμα στον Δ.Ν. Μαρωνίτη

Ομιλίες του Κ. Τσαντσάνογλου, του Δ. Καψάλη,
του Γ. Κορδομενίδη και της Λ. Τσιριμώκου

Διάλειμμα

Β' Συνεδρία: Η αεικίνητη λογοτεχνία

Πρόεδρος: Μιχάλης Χρυσανθόπουλος

18.50 Eduardo Cadava, The itinerancy of literature

19.10 Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, «Περιπλανώμενοι
Ιουδαίοι»: Η Θεσσαλονίκη στον μεσοπόλεμο και τα μυθικά
σχήματα των μεταναστών

19.30 Martin Voehler, Ο Οδυσσέας και ο κύριος Κόουερ

19.50 Μίλτος Πεχλιβάνος, Σκέψεις για τον συντελεσμένο
μέλληοντα μιας λογοτεχνίας εν κινήσει

20.10 Συζήτηση

20.30 Δεξίωση στον χώρο του συνεδρίου

ΚΕΔΕΑ, Αμφ. 1**Γ' Συνεδρία: Η λογοτεχνία τόπος επίκλησης του ξένου I**
Πρόεδρος: Ιωάννα Ναούμ

9.20 Ρεγγίνα Κασιμάτη, Αφηγούμενος το ταξίδι, ορίζει την ταυτότητα: Η ιστορία του Vahid

9.40 Ευάγγελος Βρέττας, Ζητήματα ετερότητας στο θεατρικό σύμπαν του Bernard-Marie Koltès

10.00 Νατάσα Βακουφτσή, Αντικατοπτρισμοί: η ισπανική λογοτεχνία από άλλη ματιά

10.20 Ελληνίκη Νικολιουδάκη, Το πέρασμα της πεζογραφίας του Νίκου Κάσδαγλη στο οικουμενικό πρόβλημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

10.40 Συζήτηση**Διάλειμμα****Δ' Συνεδρία: Η λογοτεχνία τόπος επίκλησης του ξένου II**
Πρόεδρος: Μάρθα Βασιλειάδη

11:30 Ελένη Γεωργοπούλου, Η κληρονομιά του διωγμού: Καταγωγή και ταυτότητα στα μυθιστορήματα των Robert Menasse, *Η έξωση από την κόλαση* (2001) και Orkun Ertener, *Lebt* (2014)

11.50 Χριστίνα Οικονομοπούλου, Σύγχρονες θεατρικές απεικονίσεις της μετανάστευσης και της προσφυγιάς από Βαλκάνιους γαλλόφωνους δραματουργούς: Sedef Ecer, Sonia Ristic, Matei Visniec

12.10 Σταματία Λαουμτζή, «Σε ξένη γλώσσα η λύπη μας κι η αγάπη μας περνούν»: η ελληνική ως "ξένη" γλώσσα στην ποίηση του Κ.Π. Καβάφη

12.30 Μιχαήλ Πασχάλης, Η διαλεκτική του «οικείου» και του «ανοίκιου» στη σεφερική ποίηση του νόστου

12.50 Συζήτηση**Μεσημεριανή διακοπή****ΚΕΔΕΑ, Αμφ. 3****Ζ' Συνεδρία: Η αποξένωση από την πατρίδα**
Πρόεδρος: Μιχάλης Πιερίς

9.20 Αναστασία Τσαπανίδου, Μεταξύ Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και ελληνικού βασιλείου. Αναζητήσεις της «φιλιττής πατρίδος» στην μετεπαναστατική φαναριώτικη λογοτεχνία

9.40 Αγγελική Λούδη, Ιδεολογικές χρήσεις του κοσμοπολιτισμού σε ελληνικά διηγήματα του 19ου αιώνα

10.00 Ευγενία Σηφάκη, Οι ετερόκλητοι εθνικοί χαρακτήρες στο μυθιστόρημα *Woman or Ida of Athens* (1809), της Sydney Owenson

10.20 Γιάννης Γιγουργιός, Αναζητώντας την Πόλη: παρουσία, απουσία και νόστος. Μια σκιαγράφηση της εικόνας της Κωνσταντινούπολης σε έργα της σύγχρονης νεοελληνικής λογοτεχνίας

10.40 Συζήτηση**Διάλειμμα****Η' Συνεδρία: Η εμπειρία της πατρίδας ως (εξεροτοπικού) τύπου διέλευσης**
Πρόεδρος: Κατερίνα Τικτοπούλου

11.30 Γιώργος Καλλίνης, Ξένοι στον τόπο τους. Η Ελλάδα ως δυστοπία στο *Το καλό θα 'ρθει από τη θάλασσα* του Χρήστου Οικονόμου

11.50 Αλεξάνδρα Γερακίνη, Δαμάζοντας τα κύματα της προσφυγιάς: Δ. Νόλλης, *Ναυαγίων πλάσματα* και Κ. Τζαμιώτης, *Το πέρασμα*

12.10 Κέλη Δασκαλά, «Το μετέωρο βήμα»: στιγμιότυπα της προσφυγικής κρίσης

12.30 Σοφία Ιακωβίδου, Ανθρώπινες ροές (δουλεμπόριο, πρόσφυγες) προς ελληνικές ακτές: τα αντανάκλαστικά της πεζογραφίας

12.50 Συζήτηση**Μεσημεριανή διακοπή**

ΚΕΔΕΑ, Αμφ. 1**Ε΄ Συνεδρία: Χαμένες και νέες πατρίδες ~ Μικρασία**
Πρόεδρος: Αγγέλα Καστρινάκη

17.00 Βασίλης Βασιλειάδης, Η «ξένη πατρίδα» των μικρασιατών προσφύγων σε κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας: η διάρρηξη και επαναπραγμάτευση μιας εθνικής ταυτότητας

17.20 Gaia Zaccagni: "Απέναντι": λογοτεχνικές αναπαραστάσεις της χαμένης πατρίδας

17.40 Αντώνης Καρτσάκης, Έλληνες πρόσφυγες στην Ελλάδα: Μια ιδιόρρυθμη ετερότητα όπως αποτυπώνεται στο περιοδικό *Νεοελληνικά Γράμματα* Ηρακλείου

18.00 Ιωάννα Παπάκη, Αϊβαλί: μια εικονιστική αφύπνιση της μνήμης

18.20 Συζήτηση**Διάλειμμα****ΣΤ΄ Συνεδρία: Η αναίρεση της «πατρίδας» και της «ξενιτιάς» ως σταθερών**
Πρόεδρος: Σωτηρία Σταυρακοπούλου

19.10 Κωστής Δανόπουλος, Μετανάστευση, προσφυγιά, μετακινήσεις: οι διαθλάσεις του γενέθλιου χώρου στο διηγηματογραφικό έργο του Θανάση Βαλτινού

19.30 Τάσος Τυφλόπουλος, Mobilis in mobili: Ο περιπλανώμενος αφηγητής και η ζωντανή μεταφορά στο έργο του Θανάση Βαλτινού

19.50 Σοφία Κόκκινου, Οι έννοιες «πατρίδα» και «ξενιτιά» σε έργα των Σωτήρη Δημητρίου και Τηλέμαχου Κώτσα

20.10 Κυριακή Χρυσομάλλη-Henrich, Αποστασιοποίηση και μέθεξη στη λογοτεχνία της μετανάστευσης: Θανάσης Βαλτινός και Σωτήρης Δημητρίου, δυο αντιστικτικά μοντέλα λιτότητας

20.30 Συζήτηση**21.15 Δείπνο****ΚΕΔΕΑ, Αμφ. 3****Θ΄ Συνεδρία: Νέες υπεραθλαντικές πατρίδες**
Πρόεδρος: Χριστίνα Ντουινιά

17.00 Αναστασία Στεφανίδου, Αυτοβιογραφικές αφηγήσεις της Ελληνικής Αμερικής

17.20 Μιχαήλα Καραμπίνη-Ιατρού, Η άλλη Αμερική. Πώς είδαν την Αμερική στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα ένας φοιτητής, ένας έμπορος, ένας διπλωμάτης, μια φεμινίστρια και ένας μετανάστης

17.40 Γιώργος Καλογεράς, Revenge and the "New" American

18.00 Όλγα Παπαζαφειροπούλου, Ποίηση και θεατρική γραφή των Ελλήνων μεταναστών στην προπολεμική Αυστραλία

18.20 Συζήτηση**Διάλειμμα****Ι΄ Συνεδρία: Η βίαιη αποκοπή από την πατρίδα. Εξορίες**
Πρόεδρος: Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου

19.10 Αγγέλα Καστρινάκη, Από τον Οδυσσέα στον καπετάν Νέμο. Μετακινήσεις μιας εξόριστης στον 20ό αιώνα

19.30 Μαίρη Μικέ, Η ποιητική της τέφρας και το πένθος του βλήμματος

19.50 Μαρία Ν. Ψάχου, Η "Επιστροφή του ασώτου". Στοιχεία ποιητικής της εξορίας στο *Μικρό όργανο για τον επαναπατρισμό* του Μήτσου Αλεξανδρόπουλου

20.10 Πόπη Πολέμη - Άννα Ματθαίου, Η ζεύξη με την πατρίδα: το περιοδικό *Πυρός* (1961-1968) των πολιτικών προσφύγων

20.30 Συζήτηση**21.15 Δείπνο**

ΚΕΔΕΑ, Αμφ. 1**ΙΑ' Συνεδρία: Η ποιητική της κινητικότητας****Πρόεδρος: Τασούλα Μαρκομιχελάκη****9.20** Σωτηρία Σταυρακοπούλου, Η έννοια του περάσματος στην πρώιμη νεοελληνική λογοτεχνία/γραμματεία**9.40** Κώστας Γιαβής, Πολιτισμική κινητικότητα και η λογοτεχνία του Μεσαίωνα**10.00** Elke Sturm-Trigonakis, Είδος εν κινήσει: Το πικαρικό μυθιστόρημα και η παγκοσμιοποίηση**10.20** Γιάννης Πάγκαλος, Η ποιητική της μετάβασης στην Παιδική και Νεανική λογοτεχνία του Διαφωτισμού: η περίπτωση του Joachim-Heinrich Campe**10.40 Συζήτηση****Διάλειμμα****ΙΒ' Συνεδρία: Μεταβάσεις, μεταίχμια, μετωρισμοί****Πρόεδρος: Ευριπίδης Γαρανούδης****11.30** Μιχάλης Πιερής, Για την ποιητική της κίνησης, των μεταβάσεων και του μεταίχμιου στην καθαφική ποίηση**11.50** Χριστίνα Ντουριά, Οι δύο επιστροφές: από τη «Δευτέρα Οδύσσεια» στην «Ιθάκη» του Κ. Π. Καβάφη**12.10** Κατερίνα Κωστίου, Τα «ελληνικά ποιήματα», οι «προστάται της Ασίας» και η επίμονη «ποιητική ιδέα» του Φερνάνζ**12.30** Μάρθα Βασιλειάδης, "Επί της βαρβάρου ταύτης γης": Τοπία θανάτου στον Κ.Π. Καβάφη**12.50 Συζήτηση****Μεσημεριανή διακοπή****ΚΕΔΕΑ, Αμφ. 3****ΙΕ' Συνεδρία: Πολιτικές της ταυτότητας και ανέστια λογοτεχνία I****Πρόεδρος: Γιώργος Καλογεράς****9.20** Γιώργος Ποιμενίδης, Η «ανδρική ξενιτειά» στα μυθιστορήματα του Αντώνη Σουρούνη**9.40** Λοΐς Marcou, Εξορία/εκπατρισμός, νοσταλγία και αναζήτηση ταυτότητας στο λογοτεχνικό έργο της Ρέας Γαλιανάκη**10.00** Σοφία Βούλγαρη, «ξένος εδώ, ξένος εκεί, όπου κι αν πάω ξένος»: ορισμοί της εξορίας στο έργο του Γιάννη Κιουρτσάκη**10.20** Μαρίτα Παπαρούση, Ο χώρος και η πολιτισμική πολιτική της ταυτότητας: *Σάββατο βράδυ στην άκρη της πόλης* της Σώτης Τριανταφύλλου**10.40 Συζήτηση****Διάλειμμα****ΙΣΤ' Συνεδρία: Πολιτικές της ταυτότητας και ανέστια λογοτεχνία II****Πρόεδρος: Γιώργος Φρένης****11.30** Βασιλική Δημουλά, Εξόριστες υπάρξεις. Μια προσπάθεια μετατόπισης συναισθήματος**11.50** Κατερίνα Σαββίδου, Το δίπολο πατρίδα-ξενιτιά στη *Διασπορά* της Μαργαρίτας Λυμπεράκη**12.10** Παυλίνα Εξαδακτύλου, Η "πατρίδα" ως (μετέωρο) σημαίνον στην ελληνική λογοτεχνία της "διασποράς". Οι περιπτώσεις των Δημητρακάκη, Παπαντώνη και Ρακόπουλου. Μια συγκριτική ανάλυση με εργαλείο τη θεωρία του λόγου των Λακλάου και Μουφ**12.30** Τασούλα Μαρκομιχελάκη, Πρόσφυγας ή μετανάστης στην ίδια σου πατρίδα: η εν κινήσει λογοτεχνία του Γιώργου Μανουσάκη (1934-2008)**12.50 Συζήτηση****Μεσημεριανή διακοπή**

ΚΕΔΕΑ, Αμφ. 1**ΙΓ' Συνεδρία: Δυναμική της μετάβασης****Πρόεδρος: Κατερίνα Κωστήου**

17.20 Ευριπίδης Γαραντούδης-Μαρία Ρώτα, Τα «Καθαμπόκια» του Άρν Δικταίου: Μετάβαση από την αμερικάνικη ύπαιθρο σε ένα άδηλο τοπίο του Ελληνικού Εμφυλίου

17.40 Τιτίκα Καραβία, Ξένοι, μέτοικοι, πολίτες του κόσμου. Σκέψεις για μια ανθρωπογεωγραφία της μετάβασης στο μυθιστόρημα *Μάρμαρα στη μέση* του Δημήτρη Νόηλη

18.00 Gilda Tentorio, Λογοτεχνικοί επιβάτες εν κινήσει: αφηγηματικές λειτουργίες του βλέμματος σε μέσα μεταφοράς

18.20 Συζήτηση**Διάλειμμα****ΙΔ' Συνεδρία: Πολιτισμικές κινητικότητες****Πρόεδρος: Αλεξάνδρα Ρασιδάκη**

19.10 Έλενα Χατζόγλου, Η δυναμική της μετακίνησης μέσα από τις ημερολογιακές αφηγήσεις του Βλαντιμίρ Μαγιακόφσκι για την Αμερική και του Τζων Στάινμπεκ για τη Ρωσία

19.30 Αγγέλα Γιώτη, «Επαγγελματίες» μετανάστες περιορισμένου χρόνου: το δίκτυο των «ευρωπαϊκών ανταποκριτών» στις εφημερίδες από το τέλος του 19ου αι.

19.50 Bart Soethaert, Αναхарτογραφήσεις της λογοτεχνίας και της πατρίδας γύρω στα 1930: κινητικότητα και «νέα λογοτεχνία»

20.10 Κώστας Καραβίδας, Η μυθολογία της Αμερικής στις ταξιδιωτικές γραφές του μεταπολέμου. Πολιτισμική κινητικότητα και αμερικανική κουλτούρα στους Βενέζν, Καραγάτση, Θεοτοκά, Ελύτη, Γ.Π. Σαββίδη και Βασιλικό

20.30 Συζήτηση**ΚΕΔΕΑ, Αμφ. 3****ΙΖ' Συνεδρία: Διαγλωσσικές πρακτικές γραφής I****Πρόεδρος: Λίζυ Τσιριμώκου**

17.00 Μαρία Οικονόμου, Δίδυμα/Ερμαφρόδιτα: Γενετική και πολυγλωσσία στην Kay Cicellis

17.20 Αλεξάνδρα Ρασιδάκη, «Ένας ξεκούραστος [:] έρωτας»: Γράφοντας μεταξύ των γλώσσων

17.40 Άννα Κατσιγιάννη, Πολιτισμική διγλωσσία (ή τριγλωσσία), ετερότητα και εσωτερική μετανάστευση στην ποίηση του τουρκοκύπριου ποιητή Μεχμέτ Γιασίν

18.00 Κατερίνα Καρακάση, Σημειώσεις για μια ποιητική της κινητικότητας: Γιούρι Λότμαν και Σωτήρης Δημητρίου

18.20 Συζήτηση**Διάλειμμα****ΙΗ' Συνεδρία: Διαγλωσσικές πρακτικές γραφής II****Πρόεδρος: Κώστας Γιαβής**

19.10 Günther S. Henrich, Πατρίδες, μεταβάσεις, μητρικές γλώσσες: η περίπτωση Ψυχάρη

19.30 Γιώργος Φέρης, Γράφω ή μεταφράζω στη γλώσσα του άλλου: Η περίπτωση των Ελλήνων γαλλόφωνων συγγραφέων

19.50 Βίκη Μόσχου, Προς μια λογοτεχνία του μη ανήκειν: πατρίδα και γλώσσα στο έργο του Βασίλη Αλεξάκη

20.10 Διαμάντη Αναγνωστοπούλου, Ο μυθιστοριογράφος Βασίλης Αλεξάκης: διαπόρευση γλωσσών, πολιτισμών, ταυτοτήτων και τόπων. «Τραύμα» ή απελευθέρωση;

20.30 Συζήτηση

15' Διεθνής Επιστημονική Συνάντηση

Σάββατο 4 Μαρτίου 2017

ΚΕΔΕΑ, Αμφ. 1

10' Συνεδρία: Οικείωση και ανοικείωση

Πρόεδρος: Μίητος Πechλιβάνος

10.00 Κατερίνα Τικτοπούλου, Από τη μικρή στη μεγάλη πατρίδα: η Ένωση της Επτανήσου με την Ελλάδα και η λογοτεχνική διαχείριση της μετάβασης

10.20 Ιωάννα Ναούμ, Μητριές πατρίδες των Βαλκανίων

10.40 Λίζυ Τσιριμώκου, «Σαν τα τρελά πουλιά»: έληξη και απόθνηση για τον γενέθλιο τόπο

11.00 Μιχάλης Χρυσανθόπουλος, Απόδημοι και μετανάστες: η διαμεσοληβημένη εμπειρία της κίνησης

11.20 Συζήτηση

Διάλειμμα

12.15-14.00 Στρογγυλό τραπέζι - Απολογισμός

Συμμετέχουν οι Θανάσης Βαητινός, Βαγγέλης Χατζηβασσιλείου και μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής

Κλείσιμο των εργασιών της Συνάντησης

